

Llorenç Serra

UNA MIRADA DE FUTUR

Llorenç Serra

UNA MIRADA DE FUTUR

EXPOSICIÓ

de l'1 de setembre al 21 d'octubre de 2018
al Museu Torre Balldovina

Enguany commemorem el primer centenari de la mort de l'alcalde Llorenç Serra. La seva estima per Santa Coloma de Gramenet quedà palesa de manera pública amb el llegat que hi deixà: moltes millores i noves infraestructures que suposaren un gran pas de futur i la primera gran transformació del seu poble.

El lideratge de Llorenç Serra va ser per a Santa Coloma una de les fases més significatives del seu esdevenir històric, l'inici i l'entrada de la petita vila a la modernitat del segle XX.

Cent anys després del seu decés, prematur i inesperat quan només tenia 51 anys i molts projectes pendents d'executar, encara és viva la seva presència. En són mostres el passeig que porta el seu nom, el qual s'obrí per a donar continuïtat al nou i primer pont del municipi. Aquest és, actualment, una de les principals vies de la ciutat; o el bust erigit en record seu, per subscripció popular, i que després de patir diferents canvis al llarg d'aquests cent anys, avui podem contemplar amb orgull a la plaça de la Vila, amb la mateixa inscripció que el primer dia: "Un poble que honra els seus fills s'honra a si mateix".

Amb aquesta exposició, així com amb la resta d'actes de record a la figura de Llorenç Serra, la ciutadania de Santa Coloma de Gramenet ret un merescut homenatge a un alcalde que fou cabdal per a la nostra història.

Núria Parlon Gil

Alcaldessa de Santa Coloma de Gramenet

En el marc dels actes per commemorar el primer centenari de la mort de Llorenç Serra (1918-2018), el Museu Torre Balldovina presenta aquesta exposició per recuperar la figura de Llorenç Serra i significar la seva història a través d'un recorregut per la seva vida i els seus anys al capdavant de l'Ajuntament.

Volem recordar i donar a conèixer qui va ser i què va representar Llorenç Serra i Badosa per a Santa Coloma. Un repàs per la seva trajectòria ens descobreix les seves diferents facetes familiar, professional i política.

Fou un colomenc orgullós de ser-ho i un home del seu temps. Persona peculiar, segura de si mateixa, responsable i fermament implicada en el benestar dels seus conciutadans, esdevingué un home molt respectat i ben considerat per la població de Santa Coloma i pels prohoms del país.

Pagès i masover, passà la seva vida a la Torre Balldovina al servei de la família Sagarra, tal com ens ho descriu Josep Maria de Sagarra a les seves memòries. Però si avui el recordem és per la seva gran tasca com a alcalde, ja que foren molts els projectes que portà a terme i que suposaren un gran salt endavant per a Santa Coloma, passant a la història com un dels alcaldes més emblemàtics de la ciutat.

L'agraïment i l'estima dels colomencs i les colomenques per la seva dedicació i intensa labor en benefici pel poble continua avui, amb aquesta exposició, que repassa el conjunt de realitzacions que l'alcalde Serra deixà com a testament als seus conciutadans contemporanis i per a generacions futures.

Museu Torre Balldovina

Reproduïm a continuació el text íntegre del llibre que va lliurar el poble de Santa Coloma a Llorenç Serra, en l'homenatge que li va retre el 31 de desembre de 1913, per agrair la seva tasca com a alcalde.

El llibre continua amb la signatura de 213 persones.

HOMENATGE
DE GRATITUT

A NOSTRE ALCALDE

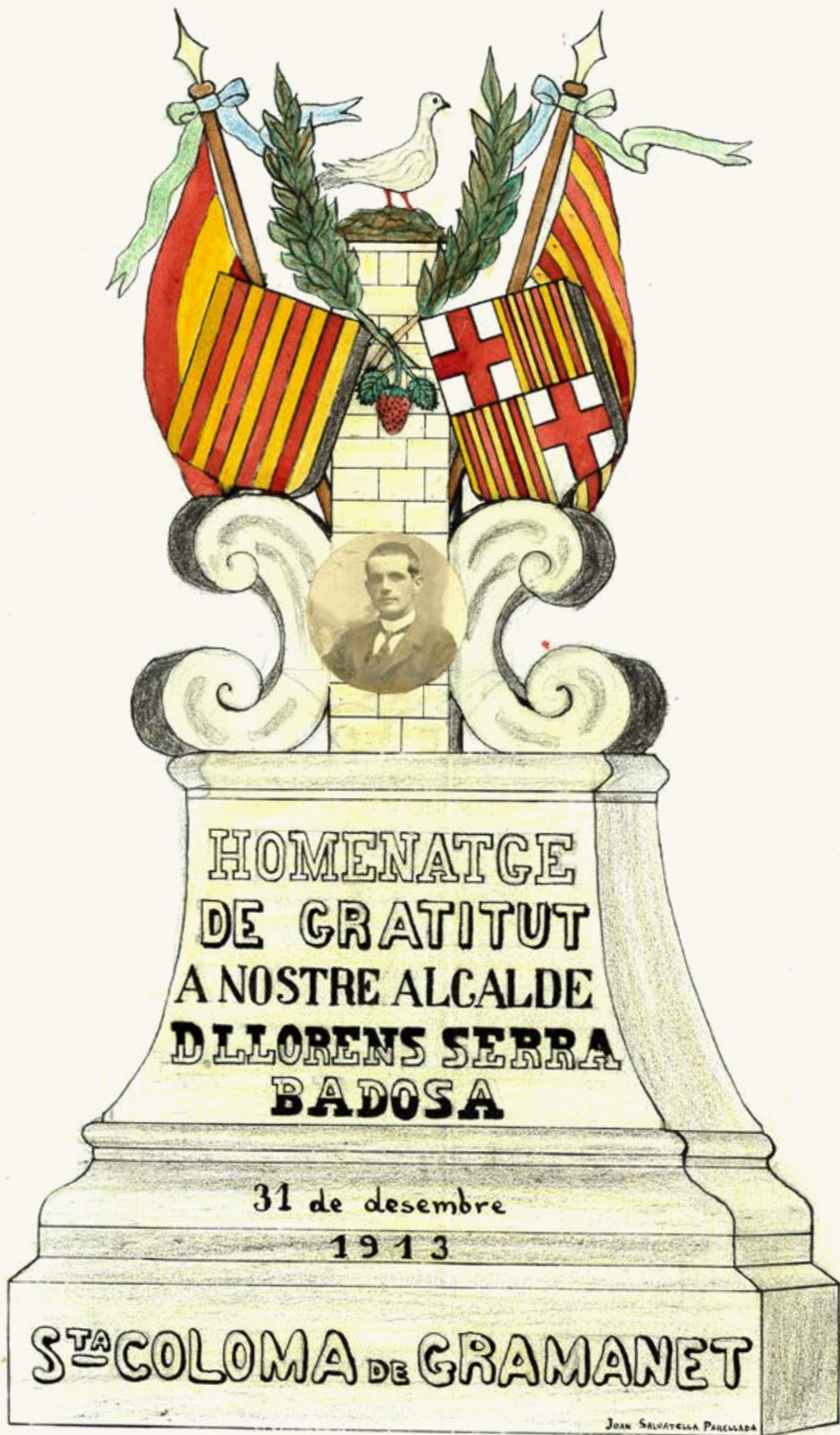
D. Llorens Serra Badosa

31 DE DESEMBRE DE 1913

Sta. Coloma de Gramanet

HOMENATGE
DE GRATITUT
A NOSTRE ALCALDE
D. LLORENS SERRA
BADOSA

31 de desembre
1913

SANT COLOMA DE GRAMANET

JOAN SALVATILLA PARELLADA

¡ Oh poble de Santa Coloma de Gramanet !
¡ Qui t'admirat ! ¡ Qui t'admira ! ¡ Qui t'admi-
rará ! Aqueixos son los sintomas que sentím tots
avuy en lo fons del cor y en expressió als nostres llavis.
Poble de admiració limitant ab Barcelona, Moncada,
San Adriá y Badalona y que regaladas tuas terras ne
son de fonts y minas d'aigua cristallina. Poble que a
ton devant riu Besós es el que t'banya; poble que pel
darrera montanyas te fan frontera, mirantne a la gran
ciutat, escullintne d'ella lo bon exemple; poble que sa
t'aixeca un temple sigues per sempre benaurat. Poble
avuy cobert de melloras y qu'en secondas a les de la con-
dal ciutat; poble treballador qui t'alimentas en gran
part de la agricultura y per altre de la fabricació. Poble
de terra catalana, qu'en surten productes tan estimats;
qu'hermosa t'es la primavera veure dels camps la verdor,

tanta blancura y vermellor de la fruita la primera, la
maduixa, la mellor.

Arauy lo poble en massa ha solemnizat un dels actes mes
gloriosos y de mes entusiasme, aixis dehurà pregonarse. Acte
solemne y de recort per nosaltres los presents, recort pera 'ls
ausents y veniders ho ha sigut al commemorar la pedra pri-
mera, testificadora de un pont al Besòs, mellora trascenden-
tal que treballs molts ha costat y que desde ara podem dir,
ja es un fet, y riquesa molta, pel poble que temps há ho necesi-
taba, 'el de Santa Coloma de Gramanet.

Molts anys feya que nostres antepassats ja ho sospiraban ;
48 anys han passat fentse treballs de la gran mellora ; es-
perança poca 'ns ne quedaba, hasta que 8 anys ne fà un
alcalde n'ingressà a la "Casa de la Vila", home enginyòs
y virtuòs que cada dia sens mida melloras moltes 'ns feya
y d'allavors ençà tothom creya qu'el pont ell lo lograria.

Aixís ha succeït. Nosaltres joves y de cap mena de representació política, inspiradors de civilització y a son anvers de bonas costums, havem vingut no solament per testificar la colocació de la joia primera que reposa al Besòs, sinó que també per dar la gloria merecuda a las personalitats que han intervingut y esforços n'han fet per nostre rica terra.

Elogi el més en gran es per lo nostre benivolgut amic D. Glorenc Serra Badosa qui desde 8 anys nos ha sigut nostre alcalde y que hans de pocas horas li vindrà 'l repòs pera'ls esforços grans que han minat a son propi cos e inteligencia. Son d'estimar los costissims traballs que ab tot l'ingeni y constançia ha demostrat sentir un viu amor per la riquesa o benestar de Santa Coloma. Es hora de que ab acte tant propici treguem la cara y sapiguem dirli nos ha fet moltes mallores y qu'es mercix nostre prelmada confiança, y enhorabona. També felicitem als 19 senyors regidors del

Magnífic Ajuntament que han col·laborat a la seva obra.

No oblidem, no, de fer ressenya de tant repetidas melloras.

Tots sabem que la plassa "Pascali" avuy de la "Constitució", hi havian molts munts de terra, no res més que un camp sembrat de malas herbas y abonat d'escombrarias. Donç avuy urbanisada, n'es per tots un recreyo, ab arbres y setis a son entorn, balcó miranda qu'es veu de qui sab ahont; punt de la població qu'es gosa de diverssió. Arbres molts per les carreteras de San Adrià del Besòs, Moncada y Badalona, com també al carrer de Vista Alegre y altres de reciente creació. En quant al carrer Major tots sabem que a certs punts hi havia casals o casalots que penetraban al avanç del carrer, y que n'han desaparecut, y encare qu'en resta algun, deixa preparada l'obra per l'alcalde que serà demà. A més en dit carrer com ab altres, hi havia troços ahont no hi existia acera y allà hont hi havian ab dias de pluja n'eran no res més que inútils.

Se construí doncs a la part dreta entrant per la de San Andreu de Palomar una magnífica acera, que comença desde la Casa-Rectoría a la Casa de la Vila qu'equivol a dir desde l'enfront de la casa de Deu a la casa del Poble.

Surtida dels carrers de S. Sebastia avuy Carretera de Badalona y el de S. Isidre que jamay l'havían tinguda.

Disamplament de las Ciutadellas y passeig del Cementiri.

Reforma grant a les Casas Consistorials, Matadero y safreix públics; aceras casi a tots los carrers; nova y gran plassa de Sagarra, partintne d'ella dos nous carrers; altre carrer de nova de creació y qu'en será un hermos passeig, el situat enfront al temple nou que s'aixeca, qui parteix a la carretera de Badalona; prolongació de la Rambla de S. Sebastia ab direcció d'Orient a Ponent qu'en será el de carretera provincial vinguda de Badalona per una part y per altre de la de S. Andreu de Palomar

enllaçant-se com se veu ab lo pont de Besòs.

Creació de un safreix comú pera 'ls habitants de la barriada o Arrabal de Santa Coloma.

Nova numeració y làpidas catalanas per los carrers y plassas.

No devém olvidar tampoc al gosar de un teléfon públic del qu'ens presta grans serveis.

La il·luminació elèctrica escampada per tota la població, Carretera de S. Adrià y part de la de Moncada, de la que tant us particular sen'ha fet a moltes casas y fàbricas. I més encare de electricitat, tenim avuy los rellotjes elèctrics instalats a les Cases Consistorials dels que havém d'estar-ne juyosos d'esser la primera població espanyola qu'els obtingué.

Passant a la part de higiene hi ha construidas cloacas per les aigües de insalubritat.

Per a l'rego d'arbres y carrers tenim carri-botas y mangues.
ras. ¿Hi com no dir del gran Laboratori Bacteriològic pu-
blic ab aparatos dels mes moderns, ja per cirurgia ja
per medicina.

En quant a instrucció s'han fet exàmens brillants a
les escoles nacionals, haventne sigut repartits valiosos pre-
mis als escolars, que'n tindran llur recordança y qu'en
testifiquen l'agrahiment de sa aplicació.

Per la pau y caritat ha vetllat també qu'én son els
emblemas mellors de una població.

En fi Sr. Alcalde vos mereixen la mes entusias-
tica felicitació y qui vos la pot donar millor son
aqueixas personalitats de tanta inteligencia que a
vostre costat vos honran; com si que també las fir-
mas que hi ha gravadas aquí, que vos donan lo
testimoni de lo molt qu'én son mereixedó.

Ans de tanca eix escrit felicita de bon cor el poble de Santa Coloma als Grs. Diputats provincials que ab tot l'ánim han col·laborat tant pel nou pont sobre el Besòs, importantíssima mellora.

Una felicitació en especial als Grs. propietaris de Sagarró que tan treballan pel bé de la població, y al Sr. Bonaventura Plaça Diputat d'eix districte que aqueixas eran sas inspiracions y que ha deixat al poble ple de satisfaccions. Y finalment no oblidem no de donar altre felicitació a las Autoritats y personas totes que honran lo present acte; y una de las més entusiásticas pera el nostre estimat Excelentíssim President de la Diputació de Barcelona D. Enric Prat de la Riba, el que tanto esforç fa per poguerne mellorar, la juyosa regio catalana.

... A mig sopar es sentia el nang-nag de la campana de la porta i s'introduïen dins la nostra intimitat el Miqueló, el Llorenç i la Marieta; el Miqueló era el masover vell de la casa, i el Llorenç i la Marieta eren la parella jove que aviat substituï el Miqueló, (...) Els nostres masovers de Santa Coloma no eren uns masovers pelats, tenien una certa categoria, i el Llorenç arribà a ser un dels homes més notables en el clima de la meua adolescència. En tot l'enrenou agrícola de la casa, Llorenç tingué una participació tan important com la de l'amo; ell menava, pel seu compte, més de la meitat del regadiu i disposava d'una vintena de jornalers.

... Les nostres relacions socials a Santa Coloma no s'estiraven gaire més, i entre la limitada resta dec incloure els familiars del Llorenç i la Marieta. Marieta era de cal Nen, la carnisseria més acreditada de la població. Tots els de cal Nen tenien unes faccions distingides i una bellesa una mica oriental. El Nen mateix, que era l'amo, i aleshores navegava entre la joventut i la galanteria, semblava una escultura de Verrocchio. Els familiars de Llorenç s'acostaven més a l'art romànic. Tenia dues germanes: la Colometa, que era soltera i vivia amb ells, simpàtica, menuda, negrenca i treballadora, i la Tereseta, que era casada amb Melcior Saladrigas. Aquest Melcior era el secretari de l'Ajuntament i jo el vaig conèixer en la seva mitja edat; roig, pigadíssim, amb una barbeta impertinent i un bigoti gandul, d'aquells que es fiquen als plats de sopa i no hi ha manera de donar-los autoritat.

Fragments extrets de les *Memòries* de Josep Maria de Sagarra

EXPOSICIÓ

Sala 1

SANTA COLOMA A COMENÇAMENT DE SEGLE

LLORENÇ SERRA, UN HOME DEL SEU TEMPS

- La família Serra
- La significació política de Serra
- La sentida pèrdua de Llorenç Serra

Sala 2

LA TORRE SAGARRA EN TEMPS DE LLORENÇ SERRA

- La Torre Sagarra, un entorn idíl·lic
- El retrat humà de can Sagarra
- Les relacions socials dels Sagarra a Santa Coloma

Sala 3

LLORENÇ SERRA, UN PAS CAP A LA MODERNITAT

- Nous i moderns serveis per a la població
- La transformació del paisatge colomenc
- Millora i construcció d'equipaments públics per a la vila
- El primer projecte de planificació urbanística

ACTIVITATS

ACTE INAUGURAL

Dissabte 1 de setembre, a les 20 h
en el marc de la Festa Major d'Estiu 2018

VISITA TEATRALITZADA A L'EXPOSICIÓ

En Josep Maria de Sagarra
recorda a Llorenç Serra

Diumenge 9 de setembre, a les 12 h
Dissabte 22 de setembre, a les 12 h

Activitat gratuïta

Cal inscripció prèvia al Museu

ITINERARI TEATRALITZAT

En Pascali recorda a Llorenç Serra

Dissabte 29 de setembre, a les 11 h
Dissabte 6 d'octubre, a les 11 h
Diumenge 21 d'octubre, a les 11 h

Activitat gratuïta

Cal inscripció prèvia al Museu

AGRAÏMENTS

Montserrat Garcia Serra
Lourdes Torné Arús
Miquel Serra Serra
Cansaladeria Cal Nen (família Saladrigas Pla)

CATÀLEG

Edita

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet
Diputació de Barcelona

Coordinació tècnica

Museu Torre Balldovina

Disseny gràfic i maquetació

Ars Satèl·lit

© d'aquesta edició

Museu Torre Balldovina

EXPOSICIÓ

Organització

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet
Museu Torre Balldovina

Tinenta d'alcaldessa responsable de Cultura

Petra Jiménez

Direcció i textos

Magda Clavell

Suport recerca i documentació

Adrià Ballester
Jose Luis Muñoz
Jan Marc Viñas
Arxiu Municipal de
Santa Coloma de Gramenet

Disseny expositiu i gràfic

Ars Satèl·lit

Fabricació i impressió gràfica

Grafitex

Producció

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet
Diputació de Barcelona

Escenografies i muntatge

Ars Satèl·lit & Jordi Gispert Pi
Museu Torre Balldovina

Suport tècnic

M. Jesús Ben-Messound
Josep Escobar
Elisabet Gómez
Joan González
Rafa Hidalgo

Activitats

EQM Serveis Culturals
TEA Difusió Cultural

Fotografies

J. B.
Pau Guinart Serra
Francesc Moliné Casas

Procedència de les peces i dels documents

Família de Llorenç Serra
Museu Torre Balldovina

Procedència de les fotografies

Família de Llorenç Serra
Arxiu d'Imatges del Museu Torre Balldovina
(col·leccions de Joaquim Baliarda,
Empar Cachà, Josep Castells, Lúdia Iglesias,
família Miejimolle Fort, Parròquia de Santa
Coloma, M. Teresa Pons, Carme Roig, Josefina Serra,
Joan Sol, Antoni Solé i Joan Viñas)

Museu Torre Balldovina

Plaça de Pau Casals, s/n

08922 Santa Coloma de Gramenet

Telèfon 93 385 71 42

museutorreballdovina@gramenet.cat

www.gramenet.cat/museutorreballdovina

Horari

De dimarts a divendres, de 18 a 20.30 h

Dissabtes, diumenges i festius, d'11 a 14 h